

Handläggare
Susanne Forss Gustafsson

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2023-02-23

Inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet - motion från (KD)

Yttrande till kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Nike Örbrink (KD) har i en motion föreslagit att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet. Bidragsnämnden ska ansvara för stadens fördelning, utbetalning och uppföljning av föreningsbidrag. Förvaltningen instämmer med att det angeläget att motverka välfärdsbrottslighet och ser en fördel i att olika nämnder har möjlighet att ge bidrag och stöd. En central instans kan ha fördel av att man samlar erfarenhet, kunnande och information på ett ställe. Det finns även fördelar med gemensamma rutiner och riktlinjer för hela staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola där föreningsbidrag handläggs. De fackliga organisationerna informeras i förvaltningsgruppen den 14 februari 2023.

Ärendet

Nike Örbrink (KD) har lagt en motion om att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet. Bidragsnämnden ska ansvara för stadens fördelning, utbetalning och uppföljning av föreningsbidrag. Stadsdelsnämnden har fått remissen för yttrande.

Bakgrund

Brottsförebyggande rådet, BRÅ, lyfte tidigare i år i sin rapport Välfärdsbrott mot kommuner och regioner att ideella föreningar utmärker sig som särskilt svårhanterade för kommunerna då kravställningen för avtal eller föreningsbidrag generellt är mycket

lägre jämfört med entreprenörer som upphandlas inom offentlig sektor. Lagstiftningen skiljer sig åt mellan dem.

Stockholms stads olika nämnder delar årligen ut medel till ideella föreningar och stiftelser. Därutöver finns så kallade idéburna offentliga partnerskap (IOP). Stödet ska användas för att stärka civilsamhället, öka tillgängligheten till, och medverka i, idrotts- och kulturverksamheter. I staden beviljas även medel till etniska föreningar. Stödet ska stärka nyanländas möjligheter till delaktighet i samhället och bidra till integration.

Sedan 2019 är kommuner skyldiga enligt kommunallagen att följa upp och kontrollera avtal med privata utförare. Genom uppföljning och insyn i verksamheterna ska oseriösa aktörer och välfärdsbrott motverkas och leverans av service och tjänster till medborgarna säkerställas. Ideella föreningar täcks inte av kommunallagens skrivning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Idag finns ansvar för bidragsgivning till föreningar på flera nämnder inom staden bland andra idrotts-, kultur-, social-, utbildnings-, äldre- och stadsdelsnämnderna. Dessutom finns, precis som förslagsställaren nämner, en rad andra instanser som finansierar föreningars verksamheter eller del av dem. Olika nämnder och instanser har olika uppdrag och ger bidrag utifrån sitt huvuduppdrag.

I förslaget om en central nämnd framgår det inte vilka kompetenser en sådan nämnd och förvaltning ska ha. Det framgår inte heller hur man ska arbeta för att få den mångfald och bredd som idag finns bland bidragsgivare. Ska det bara finnas en nämnd eller kan det finnas andra nämnder som fortsatt delar ut bidrag parallellt och där den centrala nämnden har en slags samordnande och kontrollerande roll?

De som handlägger bidrag ska ha god kunskap om hur det ser ut där föreningen verkar och vilka möjligheter det finns att utveckla föreningens arbete. Vid större projekt eller föreningar med omfattande eller komplex verksamhet krävs ofta flera bidragsgivare. Någon kan ge stöd till lokaler en annan till själva aktiviteterna och en tredje till cirkelverksamhet.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har vid handläggning av bidrag till föreningar en referensgrupp med personer som har erfarenhet och kunnande om stadsdelens olika verksamheter. Det har bidragit till dynamiska resonemang och säkerställt att bidragen fördelas utifrån riktlinjer.

Flera nämnder har som förslagsställaren nämner ett avtal med föreningar om att driva en verksamhet som kan påminna om avtal vid entreprenad. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har inga sådana ingångna avtal. Merparten av stadsdelsnämndens bidrag är lägre summor. Ett 30-tal föreningar delar på stöd om totalt cirka 700 000 kr per år. Den som får mest får cirka 200 000 kr i verksamhetsbidrag, men har även stöd från andra, såsom från Kulturnämnden som lokalförvaltande organisation. Då stadsdelsnämnden fördelar de högre beloppen för verksamhetsbidrag har föreningen en bred verksamhet, lokal för kulturevenemang och uthyrning samt hög grad av ideellt arbete.

Nämndernas uppdrag vad gäller föreningsbidrag skiljer sig åt men ibland förekommer gemensamt ansvar eller i gränsen till varandras ansvarsområden. Idag finns inga gemensamma system där man kan få information om vilka föreningar som får bidrag av stadens olika nämnder. Varje handläggare måste kontrollera med andra nämnder om de finner det aktuellt.

En kontinuerlig översyn av regelverk är bra för att uppdatera regler efter stadens behov och faktiska förhållanden. Framför allt skulle en samordning och samsyn i riktlinjer, uppföljning och bedömning underlätta ett komplext regelverk. Stadsdelsnämndernas riktlinjer för bidrag till föreningar och ansökningstider är olika vilket ibland uppfattas av medborgarna som märkligt. Föreningar har fört fram åsikter om att samma regler borde gälla gemensamt för hela staden och kanske även gemensamma ansökningstider.

Avslutningsvis vill förvaltningen betona att en central nämnd kan ha fördel av att man samlar erfarenhet, kunnande och information på ett ställe, där det lätt hittas av både brukare och handläggare. Samma effekt skulle dock kunna uppnås med stadsgemensamma riktlinjer och rutiner, gemensamt administrativt system och en gemensam instans som tilldelas samordningsansvar samt är den instans dit föreningar och allmänhet kan vända sig för vägledning i föreningsfrågor.

Hur kan vi motverka välfärdsbrottslighet

Förvaltningen instämmer med att det angeläget att motverka välfärdsbrottslighet. Gemensam samordning är en nödvändighet för att ge bättre service och kunna upptäcka oegentligheter. Man skulle kunna samordna ansökningstider, register och dokumentation av föreningars verksamhet samt bidragsgivning för att underlätta handläggning och uppföljning.

Angeläget är också att diskutera gränsdragningar och samarbeten samt göra detta tydligt vid bidragsgivning. Särskilt viktigt då det

finns samarbetsavtal som IOP eller med lokalförvaltande organisationer. Nedanstående punkter kan vara utgångspunkter för att utveckla arbetet i att motverka välfärdsbrott:

- Om föreningar ska driva verksamhet åt kommunen, exempelvis parklek, öppen förskola, vore det lämpligare att göra en upphandling utifrån stadens behov eftersom insyn i ideella föreningars verksamhet är begränsad.
- Tydligare regelverk för långsiktigt samarbete med föreningar som exempelvis lokalförvaltande organisationer i stadsdelen.
- Adekvat juridiskt och ekonomiskt stöd för handläggning och uppföljning av föreningar som erhåller höga bidrag.
- Vid bidragsgivning till mindre föreningar, exempelvis lokala pensionärsorganisationer, kultur och fritidsföreningar kan det vara bra med möten mellan bidragsgivare och förening för utbyte av information och stöd om regler, utveckling av verksamheten och samarbeten.
- Utveckla föreningars delaktighet i lokal samverkan, platssamverkan och brottsförebyggande aktiviteter.

Lars Wennberg
stf. stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Remissunderlag - Motion av Nike Örbrink (KD) om att inrätta en central bidragsnämnd för att motverka välfärdsbrottslighet.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lars Wennberg, stf. stadsdelsdirektör	2023-02-08